

Programul- carta fundamentală a vieții noastre

În desfășurarea acestui al XXX-lea an de la Eliberare, an de neîntreruptă activitate și de mari succese pe toate planurile muncii materiale și spirituale a poporului nostru, partidul ne-a oferit un document care constituie, pe de o parte, o sinteză fără precedent a istoriei noastre naționale și politice, iar pe de altă parte, cea mai luminoasă perspectivă a drumului ascendent ce ne conduce pînă în preziua celui de al treilea mileniu.

Acest document, proiectul Programului partidului, care urmează a fi supus dezbaterilor și aprobării Congresului al XI-lea, ne dă tuturor, așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, orientarea generală științifică, marxist-leninistă a întregii noastre activități pe plan național și internațional.

Publicat în ediții de milioane de exemplare, proiectul de Program face astăzi obiectul unei dezbateri de extraordinară amploare pe plan ideologic și politic, teoretic și practic, pentru a concentra cuvîntul națiunii întregi, esența gândirii generale asupra problemelor fundamentale ale vieții poporului nostru, ale perspectivelor sale istorice, asupra căilor de progres, de realizare integrală a propășirii materiale și spirituale.

Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism constituie cartea fundamentală ideologică, teoretică și politică a partidului. Textul său este elaborat pe baza concepției materialismului dialectic și istoric, a legilor obiective ale dezvoltării sociale și înarmează partidul cu principiile științifice ale comunismului. La bază, Programul are legitățile obiective ale dezvoltării sociale, universal valabile datorită experienței luptelor de clasă și a construcției socialismului pe plan mondial, a luptelor de clasă purtate de masele populare din țara noastră pentru transformarea revoluționară a societății, pentru edificarea cu succes a noii orînduirii sociale. Programul trasează direcțiile fundamentale ale activității partidului pe viitoarea perioadă de 20—25 de ani, pornind de la interesele întregului popor, ale dezvoltării societății românești, înfloririi țării, a națiunii noastre socialiste și asigurînd, în același timp, făurirea în țara noastră a celei mai înaintate și mai drepte societăți, societatea comunistă.

Așa cum se arată în Tezele Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru Congresul al XI-lea al Partidului, publicate în ziarele din 15 septembrie a.e., proiectul de Program a fost elaborat cu participarea cadrelor de bază ale partidului și statului și dă expresie înțelepciunii colective a partidului, a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului nostru popor — și a fost adoptat, în unanimitate, după o largă dezbateră în comisia de redactare, apoi în Plenara Comitetului Central al P.C.R. din 27—29 iulie 1974. Aceeași plenară a dat o înaltă apreciere aportului secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu la fundamentarea teoretică și la elaborarea proiectului de Program. S-a relevat de asemenea valoarea inestimabilă a contribuției personale a Secretarului General al Partidului pentru stabilirea liniei strategice și tactice a direcțiilor principale de acțiune, în vederea transformării revoluționare a societății, a edificării cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și a trecerii la construcția comunismului pe pământul României.

„Rod de aur“ al revoluției care a transformat în biruință drumul istoric al poporului nostru, Programul Partidului Comunist Român îmbogățește hotărâtor conștiința de sine a poporului întru făurirea propriului său destin și înaintarea spre comunism — moment suprem al desăvârșirii umane. Reamintim că Programul evocă, în prima lui parte, lupta poporului român, a forțelor progresiste și revoluționare, a clasei muncitoare, a partidului comunist pentru libertate socială și națională, împotriva fascismului și războiului, pentru înfăptuirea insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste. După ce descrie cu precizie absolută, într-o impecabilă formulare, aceste împrejurări istorice, Programul trece la lupta partidului comunist pentru instaurarea puterii revoluționar-democratice, răsturnarea claselor exploatoare, înfăptuirea revoluției socialiste și edificarea noii orinduirii sociale. Toate aceste lupte constituie o măreață operă istorică națională și totodată o contribuție însemnată la lupta forțelor revoluționare de pretutindeni pentru libertate și progres social, la cauza întăririi socialismului în lume, la creșterea prestigiului și influenței sale asupra dezvoltării sociale contemporane.

De o importanță deosebită pentru înarmarea noastră, a tuturor, cu o conștiință ideologică și o informare temeinică asupra etapei următoare a istoriei României socialiste, proiectul de Program ne arată direcțiile, în toate domeniile de activitate, conform cărora va acționa partidul pentru înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Vom stăruii firește, în aceste rinduri asupra părții din Program privitoare la activitatea ideologică și la munca politică educativă a partidului. Aici găsim ideile creatoare și directoare asupra rolului important al literaturii și al artei în activitatea de formare a omului nou, a conștiinței socialiste.

În acest domeniu și, ca de altfel, în ansamblul directivelor sale, partidul pornește de la concepția materialismului dialectic și istoric. Acesta ne arată că în artă își găsește reflectarea gradul dezvoltării sociale și caracterul forțelor și relațiilor de producție din epoca istorică respectivă. Dezvoltată în legătură strinsă cu evoluția socială și națională a societății, arta corespunde condițiilor specifice fiecărei epocii și fiecărei națiuni. Literatura și arta, se spune în Program, nu sînt creația unor aleși aflați deasupra vieții, trăind și gîndind în afara relațiilor sociale. Ele exprimă transformările ce se produc neîncetat în societate, cuceririle forțelor revoluționare progresiste și gîndirea înaintată a fiecărei epoci. Literatura și arta sînt rodul forței creatoare a societății, expresie a geniului și a sensibilității poporului însuși, pe care talentele adevărate le întruchipează în lucrările lor. Masele populare, care au fost

întotdeauna purtătoarele celor mai înaintate aspirații de progres ale umanității, și ca atare au făurit civilizația materială și spirituală a lumii, trebuie să fie și destinatarele tuturor operelor de literatură și de artă. În consecință, acestea trebuie să înfățișeze, cu limbajul lor propriu dar cit mai fidel, realizările, preocupările, aspirațiile, gândirea și simțirea maselor largi populare. Și să se inspire, permanent, din izvorul viu al realităților sociale și naționale ale României.

Misiunea și comandamentul literaturii și artei este de a privi mereu înainte, de a da oamenilor o imagine înflăcărată a perspectivei istorice, de a prefigura schimbările viitoare ale societății, a însufleți masele populare și tineretul, pregătindu-i pentru realizarea, prin fapte mărețe, a comunismului, visul de aur al omenirii. Literatura și arta, subliniază în continuare Programul, trebuie să militeze pentru solidaritate între toate forțele revoluționare, progresiste din lume, pentru idealurile de libertate națională și socială ale popoarelor, pentru prietenie și colaborare între toate națiunile.

În ce privește forma estetică și conținutul de idei al creațiilor literare și artistice, inclusiv din domeniul teatrului, Programul arată că partidul „va stimula și în viitor făurirea unei arte și literaturi de o înaltă ținută umanistă, bogate în idei și sentimente nobile, inspirate din viața și munca poporului, din idealurile socialismului și comunismului. Creatorii din domeniul literaturii, muzicii, artelor plastice, teatrului, cinematografiei, manifestându-și liber talentul, folosind stiluri și maniere de creație variate, sînt chemați să făurească noi opere valoroase care să îmbogățească patrimoniul culturii noastre socialiste și tezaurul culturii universale, să contribuie la continua înflorire a vieții spirituale a poporului nostru. Partidul va promova schimbul larg de valori spirituale cu toate popoarele lumii“.

O atenție specială este acordată, în acest capitol, problemelor de orientare și de fundamentare a criticii. „Partidul — se arată în textul Programului — acordă, de asemenea, un rol de mare însemnătate criticii de artă, atât în promovarea creației artistice cu un înalt conținut educativ, militant, cit și în educarea estetică a maselor populare. Condiția îndeplinirii cu succes a misiunii criticii este situarea ei fermă pe pozițiile filozofiei materialist-dialectice și istorice, spiritul critic obiectiv și nepărtinitor în judecarea valorilor artistice, cultivarea consecventă a orientării realiste a artei, stimularea legăturii strînse a creatorilor cu viața, cu realitățile sociale, promovarea umanismului socialist. Prin caracterul lor, precum și prin organizarea largă a difuzării în mase, operele de artă valoroase trebuie să devină bun al întregului nostru popor. În același timp, partidul va asigura condiții ca masele largi populare să participe tot mai intens la dezvoltarea culturii naționale, la creația de artă, la sporirea valorilor spirituale ale societății socialiste, astfel încît civilizația comunistă să exprime plener geniul artistic creator al poporului nostru“.

In fiecare rînd, în fiecare cuvînt, din acest istoric document ce trasează direcțiile viitorului se află substanța esențială pentru construcția literaturii, în general, și a literaturii dramatice, a interpretării teatrale, în toate dimensiunile și semnificațiile ei.

Un criteriu ce nu trebuie uitat sau neglijat niciodată, în creație și interpretare, este acela că întreaga activitate ideologic-educativă trebuie să pună în centrul ei, omul. Programul subliniază ideea că avînd un ridicat

nivel politic și ideologic, fiecare cetățean va acționa în mod conștient pentru a contribui la progresul general al societății socialiste și comuniste, în cadrul căreia se vor asigura adevărata libertate și adevărul umanism.

Și pentru că termenul acesta ocupă, din ce în ce mai mult, locul ce pe drept i se cuvine în gândirea noastră ideologică, iată o perfectă definiție a conținutului său, așa cum o dă Programul: „Umanismul socialist concepe omul ca ființă socială, aflată în strânsă legătură și interdependentă cu semenii săi, cu masele largi populare. El se întemeiază pe relații de colaborare și stimă reciprocă între toți membrii societății, pe interzicerea oricărei exploatare și asuprașării, pe egalitate, pe libertatea omului de a acționa în mod conștient pentru afirmarea personalității sale, pentru făurirea propriului său viitor. Umanismul socialist presupune realizarea fericirii personale în contextul făuririi fericirii întregului popor. În mijlocul maselor largi populare personalitatea nu se pierde, ci se afirmă tot mai puternic, odată cu afirmarea întregii națiuni. Partidul va acționa ca înaltele principii ale umanismului socialist să se reflecte tot mai cuprinzător în societatea noastră, în toate sferele vieții sociale, să pătrundă adânc în conștiințe, însușind poporul în măreața operă de zidire a celei mai drepte și mai umane orânduirii din cîte a cunoscut istoria“.

Aceste cuvinte înflăcărate — al căror înțeles de supremă însemnătate pentru toți oamenii din artă, din literatură, din creația și interpretarea artistică, din toate compartimentele activității teatrale, devine, de acum înainte, farul strălucitor ce ne conduce — trebuie transformate în realitatea vieții noastre personale, sociale și profesionale, de fiecare zi. Teatrul românesc, ale cărui succese se bazează tocmai pe totala lui adeziune la preceptele partidului, va ști, fără îndoială, să contribuie, cu toate puterile sale, cu deplinătatea înrîuririi sale educative, la realizarea Programului.

Trebuie notat, la loc de frunte, în activitatea noastră cotidiană, că apropiatul eveniment major, culme firească a tuturor pregătirilor noastre, Congresul al XI-lea, acordă cea mai mare atenție muncii politico-educative. Extragem din Teze următoarele formulări ce ne privesc direct și de aproape: „Pornind de la rolul important al literaturii și artei în formarea și educarea omului nou, de la realizările dobândite în dezvoltarea creației artistice, partidul va stimula și în viitor făurirea unei arte și literaturi de o înaltă ținută umanistă, bogate în idei și sentimente nobile, inspirate din viața și munca poporului, din idealurile socialismului și comunismului, realizate în stiluri și maniere de creație variate, care să îmbogățească patrimoniul culturii noastre socialiste și tezaurul artei universale, să contribuie la continua înflorire a vieții spirituale a poporului nostru“.

Sînt reluate, astfel, în mod pregnant și cu o deplină răsfrîngere în actualitatea imediată, nobilele idei directoare din Program. În termeni plini de vigoare și de căldură, toate mijloacele de propagandă și de educație de care dispune societatea noastră sînt chemate să acționeze, solidar, ca un perfect ansamblu, în direcția unică a formării și educării omului nou, a dezvoltării conștiinței socialiste.

Ni se arată, în plină lumină și cu forță creatoare modul în care lucrătorii din domeniul vast al creației artistice, din literatura dramatică, din teatre, pot și trebuie să contribuie la participarea întregului popor întru măreața operă de edificare a societății socialiste și comuniste. Astfel, va fi tradus neîntîrziat în viață Programul partidului, acțiune minunată căreia îi vom consacra toate puterile noastre, toate aspirațiile noastre de viitor.

„TEATRUL“